

1. Kansen in Europa en in de Wereld

We leven in een steeds meer geglobaliseerde wereld, in constante evolutie, die nieuwe kansen biedt maar tegelijk belangrijke uitdagingen stelt in termen van vrede en veiligheid, armoede, klimaat en toenemende concurrentie. Om hieraan tegemoet te komen kiest België voor een actief buitenlands beleid dat ingebed is in een Europees en multilateraal kader. Een effectief multilateralisme en een sterke EU vormen het beste antwoord op de uitdagingen van de toekomst.

Het buitenlandbeleid van de regering zal ingegeven zijn door respect voor de mensenrechten en het bevorderen van de rechtsstaat, van de democratie, van vrede en veiligheid, van duurzame ontwikkeling en van goed bestuur. De regering zal streven naar een vrije en eerlijke wereldhandel met respect voor sociale- en milieunormen en zal de oorzaken en gevolgen van armoede, extremisme, terrorisme, straffeloosheid en klimaatverandering tegengaan.

1.1. Een daadkrachtig en wervend Europa, dichter bij de burger.

Ons land behoort tot de oprichters van de Europese Unie. Een Unie die vrede, stabiliteit en welvaart bracht. Die voortrekkersrol moet ons land blijven spelen. Hoe krachtiger de Unie, hoe beter zij kan bijdragen tot een vreedzame, stabiele, duurzame en solidaire wereld en dus hoe zekerder onze toekomst. We zullen ons daarvoor blijven engageren.

Het bereikte akkoord over het Hervormingsverdrag biedt gunstige perspectieven. De regering zal erover waken dat België het tijdig ratificeert. Zij zal verklaring 49 inzake de nationale parlementen hernemen.

In 2010 neemt België het Voorzitterschap van de Europese Unie waar. De regering zal de kans die dit ons biedt om Europa vooruit te brengen met beide handen grijpen en er de gepaste middelen voor vrijmaken. Een Task Force Europa 2010 zal worden opgericht. Het voorzitterschap biedt een gelegenheid om de maatschappelijke krachten beter te betrekken bij het Europese project.

Om volop te wegen op de Europese besluitvorming zal België de traditionele allianties versterken, o.m. het Benelux-verband, maar ook actief op zoek gaan naar nieuwe partners en de banden aanhalen met de Europese instellingen.

De regering neemt zich voor om volop gebruik te maken van de mogelijkheden inzake versterkte samenwerking die het Hervormingsverdrag biedt.

De geloofwaardigheid van het Europese engagement hangt ook af van de manier waarop België zich kwijt van de uitvoering en omzetting van de op Europees niveau genomen maatregelen. De regering wil de Europese 1% omzettingsnorm halen. Daartoe zal zij de interne procedures stroomlijnen en bekijken of automatische omzetting na verloop van de omzettingsperiode haalbaar is. Zij zal het Europese wetgevende werk proactiever aanpakken.

Een sterker Europa vereist een Unie die steeds verder verdiept en integreert, zich steeds verder ontwikkelt, waarvan de interne samenhang en identiteit continu versterkt worden en die maatschappelijk gedragen wordt. De regering staat, na de inwerkingtreding van het Hervormingsverdrag, open voor verdere uitbreiding op voorwaarde dat kandidaat-lidstaten ten volle beantwoorden aan alle toetredingscriteria, en dat Europa zelf klaar is voor en in staat is om een uitbreiding te absorberen. Bij elke uitbreiding moet aan alle vereisten voldaan zijn voor een steeds sterker wordend Europa.

Onder diezelfde voorwaarden, en in de wetenschap dat het eindresultaat noch de kalender vastliggen, kunnen de toetredingsonderhandelingen met Turkije worden voortgezet. In het geval Turkije niet in een positie is om, rekening houdend met alle criteria, ten volle alle verplichtingen van het lidmaatschap op te nemen, of dat de Unie niet bij machte is om Turkije te absorberen, dient verzekerd te worden dat Turkije verankerd wordt in Europa door de sterkst mogelijke band.

De Unie heeft de financiële middelen nodig die passen bij haar opdracht. Daarom zal België streven naar een toekomstgerichte Europese begroting en trachten te komen tot eigen inkomstenbronnen voor de Unie en het afschaffen van de kortingen.

Europa moet dringend werk maken van een hecht en performant veiligheids- en ontwikkelingsbeleid, dat coherent is en in verhouding staat tot de andere instrumenten van haar buitenlands optreden. Daarom ondersteunt België de aanduiding van een Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid alsook de creatie van een Europese diplomatieke dienst. Verder streeft zij naar de ontwikkeling van een capaciteit voor civiel crisisbeheer binnen de Europese Unie. De Unie moet prioritair aandacht geven aan de toestand in de Balkan, een hoofdrolspeler worden in het Midden-Oosten, een evenwichtige verhouding met de VS nastreven alsook de versterking van het multilateralisme.

De regering wil voortrekker zijn voor een meer performant, competitief en duurzaam Europees sociaaleconomisch beleid. Daartoe zal zij ijveren voor de ontwikkeling van een

nauwere beleidscoördinatie op economisch, sociaal en fiscaal vlak, op het vlak van tewerkstelling en leefmilieu. Zij zal zich inzetten voor de verdere verdieping van de interne markt. De regering wenst bij te dragen tot een sociaal Europa en tot een sterkere en duurzame economische groei. Speciale aandacht gaat naar de bescherming van de diensten van algemeen belang.

De regering hecht groot belang aan de hernieuwde Lissabonstrategie. Die strategie werpt zeker vruchten af, maar een blijvende inspanning in het uitbouwen van een dynamische en innovatieve kenniseconomie is prioritair, en een meer dwingend kader voor implementatie biedt meer kansen op succes en resultaten. Zij waakt over de evenwichtige relatie tussen de economische, sociale en milieuaspecten.

Daarnaast spant de regering zich, binnen de bepalingen van het Hervormingsverdrag, in om de werking van de Eurogroep te versterken met het oog op een betere afstemming van het economische en begrotingsbeleid.

De regering waakt over de volledige uitvoering van het sedert 2003 hervormde Gemeenschappelijke Landbouwbeleid bij de verdere uitwerking van de Europese besluitvorming.

Vooruitlopend op Kyoto-bis, waarin Europa een centrale rol moet spelen, dient de Europese Unie werk te maken van de uitvoering van de tijdens de Europese Raad van maart II. aangenomen ambitieuze klimaatdoelstellingen (tegen 2020 de uitstoot van broeikasgassen verder verminderen met minstens 20%, de energie-efficiëntie verbeteren met 20% en een aandeel hernieuwbare energie bereiken van 20%). Hierbij stelt ze een billijke en behoorlijke lastenverdeling tussen de lidstaten voorop.

De regering wenst het Europese beleid inzake energie in al zijn aspecten te versterken. Veiligheid van energievoorrading, vrije mededinging op de energiemarkt, verhoging van energie-efficiëntie, bevordering van hernieuwbare energie en de betaalbaarheid van energie, zijn thema's die de grenzen van de lidstaten overstijgen. Zij zal ijveren voor een belangrijk Europees initiatief inzake energie en klimaat. Op extern vlak dient de Unie kaderakkoorden af te sluiten met de grote energieleveranciers om zo ten volle haar grote economische gewicht te laten spelen.

De samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken moet versterkt worden, ondermeer voor een doeltreffende strijd tegen de georganiseerde criminaliteit en het terrorisme. De regering wil het voortouw blijven nemen, meerbepaald inzake gegevensuitwisseling (ook tussen politie- en inlichtingendiensten), de operationele samenwerking tussen de politiediensten, de versterking van Eurojust en Europol en de wederzijdse

erkenning van gerechtelijke beslissingen, waarbij erover gewaakt wordt dat aan hetzelfde tempo meer doeltreffende samenwerkingsmechanismen ontwikkeld worden. De regering zal daarbij bijzonder aandacht hebben voor het respect van de private levenssfeer en de grondrechten. Zij pleit voor een doorgedreven betrokkenheid van het Europese Parlement. Inzake terrorismebestrijding zal België ook toeziен op de implementatie van een Europees actieplan tegen radicalisme en rekrutering.

België zal pleiten voor een meer geïntegreerd en gemeenschappelijk Europees asiel- en migratiebeleid, met inbegrip van de economische migratie, in het kader van het Programma van Den Haag.

1.2. Een efficiënt multilateralisme

De VN zijn de hoeksteen van het multilaterale systeem en dragen reeds meer dan een halve eeuw bij tot een veiliger en rechtvaardiger wereld. België zal als lid van de Veiligheidsraad tot einde 2008 volop bijdragen tot het lopende hervormingsproces, dat de goede werking en de besluitvaardigheid van de organisatie beoogt veilig te stellen alsook de representativiteit van de Veiligheidsraad te verbeteren.

De regering steunt het voorstel tot oprichting van een nieuwe Internationale Milieuorganisatie en zal ervoor ijveren dat de nieuwe organen, de Mensenrechtenraad en de Commissie voor Vredesopbouw, voldoen aan de hoge verwachtingen van de internationale gemeenschap. Ze steunt ook de internationale rechtscolleges.

België zal pleiten voor de verdere verbetering van de werkwijze van de internationale financiële instellingen. Binnen de Wereldbank ondersteunt het de inspanningen om rekening te houden met het principe van ownership en om te komen tot de voorafgaande evaluatie van de sociale en milieu-impact van de programma's.

De regering levert een actieve bijdrage aan haar lidmaatschap van de Raad van Europa.

1.3. Een actief beleid naar onze buurlanden toe

De regering geeft bijzondere aandacht aan de samenwerking met alle buurlanden. Zij verwacht dat die leidt tot spoedige en voor alle partijen bevredigende afspraken om problemen op te lossen en uitdagingen het hoofd te bieden, zoals daar zijn de dossiers van de IJzeren Rijn, de grensoverschrijdende politiesamenwerking o.m. in het grensgebied met Frankrijk en de problematiek van de koffieshops aan de Belgisch-Nederlandse grens.

De herziening van het Benelux-verdrag is een kans om de samenwerking een nieuwe dynamiek te geven en om haar aan te passen aan onze institutionele realiteit. Een samenwerkingsakkoord zal de vertegenwoordiging van België, ook door de deelstaten, in de Benelux regelen en in een afstemming voorzien met Gemeenschappen en Gewesten.

1.4. Een blijvend engagement voor Afrika

Het Afrikaanse continent vraagt en verdient onze heel bijzondere aandacht. De regering blijft ijveren voor een internationale aanpak en blijft ook zelf het initiatief nemen op het terrein. Een coherent Afrikabeleid opgebouwd uit de verschillende instrumenten van buitenlands beleid is absoluut vereist.

De regering zet zich, gelet op onze erkende deskundigheid en op onze internationale scharnierrol, in het bijzonder in voor Centraal-Afrika. Het duurzame herstel van rust en vrede in het gebied van de Grote Meren is een prioriteit.

Zij zal zich blijven inzetten voor het respect van de mensenrechten, de bevordering van de democratie, goed bestuur en de versterking van de instellingen, de verbetering van de levensstandaard, de bevordering van vrede en veiligheid, de transparante uitbating van natuurlijke rijkdommen, de strijd tegen de ontbossing en de bevordering van regionale samenwerking.

Zij zal de samenwerking permanent evalueren, met name in het licht van deze principes, en in voorkomend geval de gepaste maatregelen nemen zonder daarbij de lokale bevolking te schaden.

1.5. Ontwikkelingssamenwerking gericht op de reële noden

Onze ontwikkelingssamenwerking vormt een volwaardig onderdeel van een coherent buitenlands beleid. Zij strekt ertoe de armoede te bestrijden en de zelfredzaamheid, zowel van de landen als de mensen, te bevorderen. De regering zal meer aandacht geven aan de kwaliteit en de duurzaamheid van de hulp en aan de vooruitgang in termen van goed bestuur en democratie, rechtsstaat, eerbiediging van de mensenrechten en de gelijkheid tussen man en vrouw. Ze streeft naar een goede afstemming van de hulp, ook met de lokale overheden en de lokale civiele maatschappij, en naar vereenvoudigde procedures. Verder zal de regering waken over de goede samenwerking met de wereld der NGO's.

België respecteert het groeipad naar 0,7% van het bni tegen 2010 via een meerjarenbegroting, inclusief een gestage verhoging van het budget van DGOS. Zij onderzoekt de

mogelijkheden die alternatieve financiering biedt en gaat in alle geval verder met het kwijtschelen van schulden van de armste landen, erover wakend dat dit tot goed bestuur leidt. De algemene toelichting bij de begroting zal een ODA-nota bevatten die een overzicht geeft van alle geplande bestedingen die ODA-aanrekenbaar zijn.

De wet van 25 mei 1999 betreffende de internationale samenwerking zal worden geëvalueerd en in overeenstemming gebracht met de nieuwe Europese en internationale context, o.m. de Millenniumdoelstellingen, de Verklaring van Parijs en de Europese gedragscode. De regering opteert voor sectorale, thematische en geografische concentratie van de ontwikkelingshulp. De lijst van partnerlanden zal worden herzien, met blijvende aandacht voor de regio van de Grote Meren en met zin voor continuïteit en diversiteit. Het moet mogelijk zijn om ook in een beperkt aantal andere landen, voornamelijk kwetsbare landen die zich in een postconflictsituatie bevinden, en volgens een beperkt aantal thematische lijnen, samenwerkingsprojecten op te zetten zonder dat dit ten koste gaat van de samenwerking met de concentratielanden. De regering zal de prioritaire sectoren en thema's evalueren en daarbij aandacht hebben voor infrastructuur en leefmilieu.

Ook wil België ervoor ijveren dat ontwikkelingslanden onder goedkope voorwaarden een betere toegang krijgen tot geneesmiddelen om het hoofd te bieden aan problemen inzake de volksgezondheid.

Met het oog op het bereiken van de millenniumdoelstellingen hecht de regering groot belang aan basisgezondheidszorg, landbouw, voedselveiligheid, water, opleiding en vorming, basisinfrastructuur, conflictpreventie en maatschappijopbouw. Om de armoede te bestrijden wil zij maatschappelijk verantwoorde economische activiteiten aanzwengelen, met aandacht voor microfinanciering en voor eerlijke en duurzame handel. Ook wil de regering het investeren in ontwikkelingslanden, en in het bijzonder de minst ontwikkelde landen, extra aanmoedigen door voldoende middelen aan de Belgische Investeringsmaatschappij in Ontwikkelingslanden ter beschikking te stellen.

De regering zal zich inzetten voor het welslagen van de Doha Ontwikkelingsronde en zal in de bilaterale en regionale vrijhandelsakkoorden of economische partnerships van de Europese Unie waken over de belangen van de ontwikkelingslanden, inclusief de Zuid-zuid-dimensie.

Met het oog op de coherentie van het beleid zullen de algemene conventies en de indicatieve samenwerkingsprogramma's met de partnerlanden worden onderhandeld en onder tekend na overleg met de minister van Buitenlandse Zaken.

De regering evalueert op geregelde tijdstippen de ontwikkelingssamenwerking en de diverse projecten en programma's. De regering zal toeziен op de follow-up en de tenutvoerlegging van de in de evaluatieverslagen geformuleerde conclusies en aanbevelingen.

1.6. Internationale veiligheid en defensie.

Als stichtend lid van de VN en niet-permanent lid van de Veiligheidsraad tot einde 2008, hecht België het grootste belang aan de eerbiediging van het Handvest van de Verenigde Naties en zal het zijn beleid op het vlak van internationale vrede en veiligheid blijven inbedden in de mechanismen van gemeenschappelijke veiligheid.

De regering is voorstander van een sterk Europees Gemeenschappelijk Buitenlands-, Veiligheids- en Defensiebeleid én van een efficiënte NAVO. Daarom zal zij, onder eerbiediging van onze NAVO-engagementen, bijdragen tot de uitbouw van de Europese defensiecapaciteit die inzetbaar moet zijn zowel in het kader van de EU als in dat van de NAVO.

De in de FOD Buitenlandse Zaken bestaande politiek-militaire coördinatie zal worden versterkt door een volwaardige deelname van de Defensiestaf.

De regering zet, binnen het kader van het strategische plan, de hervorming tot een efficiënter, beter uitgerust en operationeler leger voort. Zij pakt de personeelsstructuur en -kosten aan, voert de gemengde loopbaan uit en investeert bijkomend in uitrusting en training van militairen. De deelname van België aan internationale peacekeeping en peacemaking operaties in multilateraal kader wordt opgevoerd en maximale voorzorgen worden genomen voor de veiligheid van de militairen die worden uitgezonden. Daartoe zal de nodige capaciteit opgebouwd worden. Meer middelen gaan naar operaties. Ons land moet in staat zijn om volgens beurtrol een leidende rol op zich te nemen in een EU Battle Group.

Louter militaire instrumenten volstaan niet om duurzame vrede, veiligheid en stabiliteit tot stand te brengen. Steeds meer worden civiele crisisbeheersingsinstrumenten ingezet. De regering bouwt, onder leiding van de FOD Buitenlandse Zaken, de noodzakelijke capaciteit op.

1.7. Vredesopbouw en human security

De regering is voorstander van een internationaal initiatief voor verdere ontwapening en wil een leidende rol te blijven spelen in de strijd tegen wapensystemen met willekeurig bereik en die disproportioneel veel burgerslachtoffers maken (met name antipersoonsmijnen, clusterbommen, kleine en lichte wapens) en inzake 'human security' en het gebruik van kinderen in gewapend conflict. Zij hecht bijzonder belang aan de revitalisering en het respect van het Non-proliferatieverdrag. Zij wil ook actief bijdragen tot de verdere ontwikkeling en toepassing van het internationaal humanitair recht en van het concept van de verantwoordelijkheid tot bescherming.

De verschillende internationale wapenexportcontroleregimes moeten beter op elkaar worden afgestemd en waar noodzakelijk aangevuld.

De regering zal de Gewesten voorstellen om een procedure in te stellen met het oog op het invoeren van een tijdige, voorafgaande en wederzijdse informatieverstrekking op het vlak van in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, evenals producten en technologieën voor tweeërlei gebruik.

1.8. Zetelbeleid en de internationale uitstraling van België

De regering zal een actief zetel- en onthaalbeleid voeren om de positie van België als vestigingsplaats van internationale organisaties, als internationale ontmoetingsplaats en "service nation" verder uit te bouwen. Het Interministerieel Comité voor het Zetelbeleid krijgt de nodige middelen.

Zij richt, binnen de Diensten van de Eerste Minister, een cel op om initiatieven voor het aantrekken van evenementen met internationale uitstraling te steunen en te coördineren.

De internationale positie van Brussel en zijn rol als Europese hoofdstad worden verdedigd en gepromoot.

De regering zal bijzondere aandacht geven aan de Belgen in het buitenland en hun belangen. Zij zal de wet op de dubbele nationaliteit uitvoeren en de deelname van Belgen in het buitenland aan de verkiezingen in België vereenvoudigen en uitbreiden tot de verkiezingen van de Gemeenschap- en Gewestparlementen alsook van het Europese Parlement.

1.9. Actiever aanwezig zijn op de wereldmarkt

Onze bedrijven stuiten nog steeds in vele landen op handelsbelemmeringen en obstakels van tarifaire en niet-tarifaire aard. Betere randvoorwaarden moeten geboden worden aan onze ondernemingen, in het bijzonder KMO's, waarbij het wegwerken van niet-tarifaire belemmeringen prioritair is. De regering zal zich daartoe inspannen, ook via Europa.

In een steeds meer geglobaliseerde wereld draagt een vrije en billijke handel bij tot de economische groei in vele ontwikkelingslanden. Daarom zet de regering zich in voor het slagen van de Doha Ontwikkelingsronde, daarbij wakend over de belangen van de ontwikkelingslanden óók in de economische akkoorden van de Europese Unie. Zij onderkent daarbij het belang om de eigen voedselvoorziening en -veiligheid te consolideren en om ontwikkelingslanden de mogelijkheid te geven zelf voldoende veilig en betaalbaar voedsel te produceren. De internationale sociale en milieunormen moeten worden nageleefd. Het ethisch optreden van bedrijven moet worden ondersteund.

Een geconcerneerd optreden van de federale en gewestelijke diensten in de landen buiten de EU is nodig, met respect van de bevoegdheden van elkeen. Wat betreft de bevordering van de buitenlandse handel, het aantrekken van buitenlandse investeringen naar België en het bevorderen van Belgische investeringen in het buitenland, vervullen onze ambassades ook een ondersteunende rol voor de Gewesten.

1.10. Goedkeuring van verdragen

De tijdige ratificatie van internationale verdragen komt de internationale geloofwaardigheid van België ten goede. Daarom wordt een nieuwe, vereenvoudigde procedure uitgewerkt voor de ratificatie van gemengde verdragen.

1.11 Een efficiënt apparaat voor een coherent beleid.

Een geloofwaardig buitenlandbeleid vergt coherentie. Tussen de beleidsdomeinen Buitenlandse Zaken, Ontwikkelingssamenwerking, Defensie, Financiën, Justitie en Binnenlandse zaken, wat betreft hun externe optreden in het kader van het buitenlandse beleid, zal een gezamenlijke beleidsnota worden opgesteld. De noodzakelijke coördinatie van het beleid zal plaatsvinden in een Interministerieel comité voor het externe beleid. In de beleidsnota nota zal een specifiek luik worden opgenomen over het Afrikabeleid.

Ook is een betere afstemming tussen de federale staat en de deelstaten nodig, met respect voor de bevoegdheden van elkeen. De reeds lopende evaluatie en aanpassing van alle relevante Samenwerkingsakkoorden op het vlak van Buitenlandse Zaken, met inbe-

grip van deze die betrekking hebben op het statuut van de vertegenwoordigers van de deelstaten in de diplomatieke en consulaire posten en op de vertegenwoordiging van België in de Raad van de Europese Unie, wordt gefinaliseerd. Buitenlandse Zaken heeft een ondersteunende en faciliterende rol t.a.v. de Gemeenschappen en de Gewesten in de uit-oefening van de externe aspecten van hun eigen bevoegdheden.

Een geloofwaardig buitenlandbeleid vergt de gepaste financiële en menselijke middelen en een aan de behoeften aangepast netwerk van posten. Het vereist ook een dynamisch instrument. Daartoe zal de managementstructuur van de FOD Buitenlandse Zaken worden aangepast, in het bijzonder wat betreft de aanstelling en benoeming van de Voorzitter van het Directiecomité en de DG-functies belast met beleid.